

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap június 9^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

A' honleány.

(Eredeti novella.)

Luiza ege napról napra borúsabb lön; az összetorult fellegek olly sűrű fekete fátyollal leplezék azt, mellyen a' reménycsillagnak egyetlen egy sugára sem törhete keresztül. Hiába ébrengett álmatlanul számos éjeken, hiába töré agyát: soha sem villant abba egy eszme, melly czéljában eszköz lehetett volna. Kedélye néha annyira leverődött, hogy földerítése a' lehetetlenségek közé tartozék, 's bús gondolatjai nem termettek egyebet gyöngyöknél, mellyek éj-szemeiből hullottak alá arczaira. — Nem szerelem bántá őt; ez érzeménynak ő csak nevét ismeré. Vagy igen; keblét szeretet dagasztá; szeretet, melly hölgy-szívet drága kő gyanánt ékít, 's abba olly bájerőt varázsol, mellynek a' férfinem legnemesbjei önkénytelen hódolnak, a' „hon-szeretet.“ Ó nem akará, nem tudá elhagyni honát; mert a' láncz, melly őt ehhez füzé, eloldhatlanul szívéhez volt csatolva, 's ezt inkább kitépendő vala kebléből, és szívelelenül költözendő franczia országba, hogysem ama szent bilincset atyjával elutazása által megszakassza.

Egy borongó aprilisi estvén munka-teremében olvasott. Asztalán fényes ezüst tartóban viasz-gyertya világolt, 's az elégett bél hamva már már lehullandó vala, midőn atyja észrevétlenül a' terembe lépett. Luiza arcvonalai 's a' még könyes szemek gyanittaták, hogy ő nem az előtte levő munka fontolgatásába merült-el annyira; hanem, hogy az olly drága cseppeket bizonyosan más valami sajtoltá-ki szép szemeiből.

„Lát'd édes Luizám! te még azon korban vagy, mellyben a' képzelet uralkodik az ítélet fölött, 's a' szenvedélyek nem engedik, mi szerint a' fiatal ember — főleg hölgy — a' dolgok mélyébe 's valóságába pillantson. Ti mindennek csak zománczát tekintitek; 's mivel az többnyire rózsza színben mutatkozik, azért nem kíváncsok tovább puhatolni, 's gyakran már czélnál vélitek magatokat, holott az még távolabb van, mint szemeitektől a' láthatár.“ — Így

szóllott a' rendithetlen atya, szavait azonban olly hanglejtéssel adván elő, mellyből vidító szándéka azonnal kitudt.

„Miért tanulám tehát egykor, hogy mindenkinek csak egy lelke és egy hona van? Vagy én voltam ama szerencsétlen, kinek lelkébe az örök igazságok helyett csalfa elvek szivárogtak tanítóm ajkairól? O ez lehetetlen! Hiszen atyám! te magad fejtéd-meg nekem ez utóbbi igazságot: hogy, ha valaki honából, mellyben szabadon született és nőtt, egy másba költöznék, ebben soha nem lenne olly elégtel; mert lelke mindig fájdalmasan érezné ama hiányt, mellyet idegen föld soha nem képes kipótolni. Nemde, még egy száműzöttnek példájával értelmesítéd fogalmamat, ki honától ártatlanul megfosztatván, bánatában öngyilkossá lön!“

„És atyám! a' természet örök törvényeivel nem ellenkezik-e az homlok-egyenest, ha egy kincsben és vagyonban bővelkedő honfi, miként te, hazát cserél? Ha nem ellenkeznék, akkor az olly tökélyes szerkezetű amerikai kormány bizonyosan nem fogott volna a' természet szabályai ellenére olly szörnyű adót vetni a' költözködőkre, minő által jelenleg ezeket kétségbe hozza a' honn-maradás, vagy kivándorlás közötti választásban.“

„Ezeket pedig részint tanítómtól, részint te tőled hallottam, atyám, ki most másként akarsz cselekedni: e' hont, e' virulva fejlődött itt hagyni, 's engem magaddal Parisba vinni, hova én nem kívánczok, 's hol én száműzöttnek gondolnám magamat, és talán — Légy kegyes édes jó atyám! változtasd-meg feltételedet, 's maradj itt Pesten, itt e' fölébrült nemzet olly bájjal vonzó körében, hova egykor, tudom, vissza ohajtozandsz. De már akkor tán késő lesz; talán nem birandja-el agg korod a' vissza utazás nehézségeit. O atyám, én ez időpontra borzadva gondolok!“

Ekképp' válaszolt a' ritka honleány, 's keble magasra dagadt, míg szavait elrebegé; ekkor pedig könyűi eredtek-meg, 's nem cseppekben hullottak-le arczán, hanem szinte patakot képezett áradásuk.

Szavai mindazáltal nem találtak viszhangra az atyai kebelben, ki hű maradt határozatához, 's már egyedül úti rendelkezéről gondoskodék, mi szerint szerencsésen Parisba érkezhessék.

Egy bájtjeljes majusi nap éppen déli pontján volt, midőn Indorba, egy Parishoz közel fekvő 's teljes francia csinnal diszelgő faluba érkeztek. Nehány percz mulva a' falusi vendégház egyik legpompásabb 's tökélyes kényelemmel kínálókozó tereme nyitvaték-meg számukra.

Jegey örömlobogva lépdelt abba, 's őt neje és Luiza karöltve követék.

A' férj és nő közt legott párbeszéd keletkezett, mellynek folyama vidorabb lejtéssel vegyült a' terem légkörébe, mint onlik a' könnyelműen elhagyott magyar honnak bármelley csermelye a' medres Dunába. Luiza azonban hallgatag maradt; egy fekete karszéken vön ülést, 's arcának bús-komor kifejezéseit a' falon függő tükörben, mint hiv másolatokat, nézdelé.

E' helyzetben mindaddig változatlanul maradt, míg fél kettőre az ebédlés idejét bejelenték. Ekkor mindnyájan egy, a' vendégfogadót félhold idomban övedző, virágkertbe mentek, hol reájok két fának virányos lombjai alatt, egy hófehér abroszszal terített asztal 's rajta külön nemű francia étkek várakoztak.

Már majd félig elkölték az izletes ebédet, midőn egy ifjú számára ismét uj asztalka terítették a' lombozat aljában. Egy meglepő külsejű barna fiatal francia volt ez, ki azon pillanatban a' kisebb asztalhoz közeledék, 's helyet foglalva várá a' fölhozatandó ételeket.

Jegey igen kíváncsi levén a' fővárosról előleges tudósítást hallani, egy udvarias fordulatot tőn ülhelyén, 's a' már ebédlő ifjútól honnan voltát bátorkodék tudakolni.

De z s ő n e k nem történheték kedvesebb valami, mint hangokat hallani azon férfi ajkairól, kit szinte lelkének minden erejéből megszólítani törekvék. Ő tudniillik látá Luizát, kit csak megpillantnia kellett, hogy arcvonalai örökké képzete előtt lebegjenek — 's e' pillanattól étvágyának kielégítése csak utósó célja lön. Elsővé ugyan is ama gyönyör-élvezet vált, mellybe Luiza kecseseinek nézdelésénél érzékvilága elmerült.

„Parisi vagyok!” — válaszolt szerény illedelemmel, 's egy perczig sem szakasztá-meg azon beszéd fonalát, melly ugy is kimondhatlan örömeire kezdett szövődni.

Ama vig hangulat, melylyel szavait előadá, a' rokonszenvnek bizonyos fokát árulá-el benne Jegey iránt, ki olly oda tapadt figyelemmel hallgatá Parisról közleteit, mintha a' francia forradalom legérdekeseb jeleneteit beszélte volna előtte. Jegey őt igen megkedvelé, 's kívánatára még egy egész napot ígért tölteni Indorban, hol egy hajdani regényes várnak jelenben még regényesb romait válnak megtekintendők.

Három negyed volt ötre, midőn az ebéd-asztalok mellől felkelve, halk léptekkel a' vár-düledék felé haladtak.

Egy séta a' természet tárt ölében, 's főleg olly meglepő költői tájakon némi varázsszal tölté-be Dezsőnek szívét, 's üterét szokatlan dobogásra kényszeríté.

Más nap 10 órakor hagyák-el Indort. Jegey egyenesen Paris felé folytatá utját; Dezső pedig néhány kiesebb vidékeit vala még francia országnak beutazandó, hogy róluk hibátlan ismeretet szerezhessen. Mielőtt azonban elváltak, egy kérelmét fejezé-ki Jegey előtt, melly ha teljesítettik, ő felette boldog leend.

Jegey érté őt, 's a' legőszintébb örömmel tevé e' nyilatkozást válaszul: „reménylem is, hogy önben nem csak ismerősömet, hanem egyszersmind legbecsesb házi barátomat fogom tisztelhetni.“ — Ekkor egy baráti kézszorítás elválasztá őket.

Csak négy hét merült még a' mindenható idő végetlenébe, 's a' hideg vérű Jegey már meghonosultnak érzé magát egy parisi épületben. Luiza azonban bús volt, 's egyedül lelki erejében keresett némi vigasztalást, melly őt kétségbe esni a' legveszélyesb esetekben sem engedheté. Ő szüntelen honára gondolt, mellyből önkénytelen költözött-ki nemzőivel, 's hol egykor a' nemes keblű és hazájok diszére munkálódó nőknek körében ohajtott volna feltűnni.

A' legnemesebb gondolatokba merengett elméje, midőn egyszerre halk kopogás figyelmezteté. Dezső és Luizának atyja jövének a' mellékteremből munkaszobájába, 's az első, midőn üdvözlétét nyilvánítná, egy gyöngéd csókkal illeté keze havát.

Azután beszélgetni kezdé, tárgyul nevezetesen azon táj-különösségeket tűzvén-ki, mellyeket egy hónapi utazása közben látott. Jegey mély figyelemmel hallgatá francia ország regényességeinek illy élénk ábrázolatát: de végre türelme elhagyván, visszatért dohányzó terembe, és egy kereveten végig simulva, gondolatjainak 's pipa-füstjének korlátlan folyamot engede.

Még néhány perczig élvezé Dezső a' gyönyört, mellyet lélekének a' Luizávali magányos párbeszéd nyujta, melly annál édebb lön, minél közelebből érintheté szavaiban szerelmét, mellynek szende világában már kimondhatlan kéjt érzett. Ekkor eltávozáék, beteges özvegy anyját otthon némileg vidítandó.

Luiza folyvást állhatatos maradt föltételében. Még Pesten laktakor eltökélé, hogy Parisban szivbánatát lehetőségig eltitkolja, 's ez okból udvarlói előtt mindig vidám nyájasságot tüntetend elő: azon csaknem hihetlen önmehtagadás mellett mindazáltal, miszerint magát házassági kötés által francia országban soha nem vala egyesítendő — történjék bár ez lelki erejének legnagyobb megfeszítésével.

Dezső őt mindig vigkdélyűnek találta, 's külsejéből soha nem gyanithatá, milly marczona kinok dulkák ama szüz kebelt, mellynek szent fohászai sejdíten lengnek az elhagyott hon felé.

Három hold mélyedt ismét a' semmiségbe, midőn Dezső a' remények legboldogítóbbjával indult egy délután Luizához. Szenvedélyének föllengzetében ő nem tudott nem reményleni, sőt bizonyosnak akará hinni azon igent, melly őt több mint emberré, félistenné vala teendő. Szerelem-vallomást intézett a' hölgyek legkecsesbjéhez, kinek ajkairól a' viszón-szerelem bizonyítványát hívé hallandni.

Azonban csalódott, 's e' csalódás zordon jövőt jósolt és kietlent számára. Luiza őt szereté a' szó legszorosb értelmében; szereté szívének első és legártatlanabb hevével; de ő már nem volt többé önmagáé; mert még honában tett esküjének rabja lön — 's így megtagadtaték tőle azon kéz, mellynek birhatásaért egy fél élet föláldozását csekély árnak tekintette volna.

Kétszeresen érezé pedig veszteségét; mert ő Luizában nem némbert, hanem egy félistennőt imádott, kinek szelleme őt egykor boldogabbá teendé vala, mint volt az első ember ártatlansága korában.

Búsan tért vissza lakására, 's mint egy letiport nemzet sarjádéka rablánczai lefejtetéséről, olly agálylyal gondolkozik ő módok felől, mellyek valamiképp' céljához vezetnek. De hasztalan! Bármilly gondolat ötlék eszébe, ez sokkal silányabb volt, semmint Luiza lelkületének — mellynek fő vonása a' szilárdság volt — más irányt adhatott volna.

Egy estve bánatja túlhaladá a' legmerészebb képzelmet. Özevgy anyja ugyan is a' halál borzalmaival küzdött, 's ő még két nő cseléddel ágya mellett virasztá-át az éjszakák legsetétebbjét.

(*Vége következik.*)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Lóverseny. A' második lóverseny jun. 5-én délután 4 órakor következő renddel ment végbe: 1) **Hazafidij.** 100 ar.) Futhatott magyarországi minden kancza; nyertes mindkét izben **Lichtenstein Al. h. Furiosissima**-ja lön.--2) **Asszoysságok pályadíja** (150 arany értékű bilikom az első, a' díjból fennmaradó aranyok ötvenig a' második lóé. Futhatott angolt kivéve minden ló.) Futott 4 ló. Nyertes mindkét izben **Hunyady József gr. Villiamja** lön, a' második **Lichtenstein Al. h. Patja**. A' futás ismétlése előtt 3) **Parasztverseny**, (30 p. f. az első, 20 p. f. a' második lóé. Indult 9 ló, célhoz ért 5 3' 35" alatt; első nyertes volt **Bernáth Antal** örkényi lakos 7e. pej paripája; 2-ik **Hoffer János** czeplédi lakos 7e. fekete paripája, Sárcsa. — 4.) **Batthyány-Hunyady** dij. (100 ar. Futhatott minden kancza.) Futott 3 ló 1 bánatot fizetett; nyertes **Liech-**

tenstein Al. h. Furiosissima-jalön. — Az erdélyi díj, minthogy 6 aláíró nem találkozott, elmaradt. Nézők közép számmal.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Természeti tünemény. A' nancy-i orvosi iskola nem rég egy esetnek volt tanúja, melly a' legritkábbak közé számítható, t. i. a' lélekzés vérkeringés 's emésztési létszerek áttételének. Bizonyos személynek szívét jobb oldalában találták, 's e' körülmény szerint volt módosítva az egész vérkeringési rendszer is; a' tüdőknek jobb oldalon csak egy levelök volt, három helyett, 's bal oldalon kettő; a' máj bal oldalban feküdt, a' lép jobb oldalon, így a' gyomornak jobb nyílása (pylorus), a' duodenum és coecum bal oldalon. E' fordított létszeresítés egy izmos, erős testalkatú férfiban volt látható, ki folytonos egéssége után élete 38-ik évében tüdőgyulladásban mult-ki.

Vízi ember. Nehány havrei halász nem régiben egy halat fogott, mellynek leírását még egy természetbuvár sem adá. Ennek feje tökélyesen hasonlít a' majoméhoz. Két karja van, mellyek jól képzett tenyerekben végződnek. Különös alkatú mellje is; alsó részében egészen hal idomú. Hossza $4\frac{1}{2}$ láb 's testének felső részét gyakran felüti a' vízből. Tulajdonosai Parisba a' növénykertbe szándékoznak küldeni. E' találmány eloszlata tehát a' víziemberek létele fölől táplált kétséget, 's igen kíváncsot volna, valahára a' tengeri-leány lételéről is bizonyost tudhatni.

Cserebogár. — E' bogárnak dulongásai néha szerfelett károsak. Sir John Hill azt mondja felölek, hogy néhány évvel memoirejainak megjelenése előtt (1757) szinte éhen halást okoztak angol ország részeiben. E' férregrendkívüli elszaporodásáról a' Philos. Trans. (vol. XIX. p. 741) egyik régiebb kötete így emlékezik. — „1768ik évben az Irlandba kebelezett galvay-grófságot olly nagy számmal lepték-el, hogy nappal, a' merevedés idején, egymásba fonódva nagy csomókban függtek-le a' fák gallyairól, miként rajzó méhek szoktak. Midőn estennen szállongni kezdettek, szárnyaik zugása távulról dobzajhoz, és fák leveleit őrlő fogaik harsogása távulról fűrésznészhez hasonlított. Ha egyszerre reppentek-fel, felhőt képeztek, az eget 2—3 (angol) négyszög mértföldnyi téren elsötétítöt. Az erdők fáinak leveleit néhány nap alatt olly tisztán lerágták, hogy azok kopaszok lettek, mint télen által voltak; mi több, még a' kertbeli gyümölcsfák sem maradtak mentten fogaiktól. A' sertvések 's tyukok mohón faldosák-fel e' bogarakat, 's igen meghíztak tőlek; sőt az emberek is megették, miután tápláló tulajdonaikról meggyőződtek. Azon nyugoti angol földön dulongott cserebogár-csapat, melly, ről M o f f e t emlékezik, szintén illy nagy lehetett; mert Moffet azt állítja, hogy olly mennyiséggel hullottak a' patakokba, hogy a' vizimalmok kerekeit elálliták.“

KÜLÖNFÉLE.

Nagy név örökösneje. Midőn Columbus az új világot fölfedezte, csapatonként hagyák ide kalandorok Európánkat, és idegen, ismeretlen tájak felé indultak, aranyat, gyémántokat szerzendők. Többi között legszerencsésebb volt Americo Vespucci, egy genuai; ez testét találta-fel azon földrésznek, mellynek szigetciben Columbus csak a' tagokat fedezheté-fel. Nevéről

az új földrész Amerikának neveztetett; de a' keresztapa meghalt, mint minden nagy ember, 's elfeledtetett, mint sok jeles férjfi. Most azonban, halála után négy század múlva, olasz országban egy kisasszony lép a' világ sorompói közé. E' hölgyet apja a' kereszttségben Philippina, Julia, Dorottya, Scholasticának nevezé, 's miután leányát egész vagyona örökösnejévé tette, meghalt. Minthogy azonban ez örökség csak tetemes adósságokból állott, a' hölgy nem igen elégedett-meg vele, és jutányos árért egy nemzetségi fát faragtatott magának, melly a' könnyen hívőknek megbizonyítsa, hogy ő talán Americo Vespucci, Brasilia feltalálójától származik. E' bizonyítvánnyal felkészülve „remény“ nevű kereskedő hajóra ült Scholastica, és Rio Janeiróba vitorlázott. Folyamodását a' magas és nagy bölcsességű brasíliai tanács-hoz be is nyújtá, mellyben boldogult őse nevében, kinek ő tized ágróli unokája, nemzeti hála fejében alább következő igen szerény követelésű háztartást kér: három gyémánt bányát, 5—6.000 néger rabszolgát; két tuezat mulató kastélyt és palotát; 11 mértföldnyi terjedtségű pusztát, mellyen struczokat vadászhasson, hogy soha marabu szűkében ne legyen, ha a' rio-janeiro-i opera házba akar menni, 's egy arany homokkal gazdag folyamat. A' tanács azonnal összeült, e' szerény kívánat felett vitatkozandó, és don Mathias y Pedro y Gusmany Domingo de Banderillos, al-elnök, pompás beszédet tartá az örökösne ügye mellett. A' tanács azonban eddigelé semmit sem határozott. Valamint a' világon minden; úgy Vespucci kisasszony gondolatja is számos utánzót talált. Mint bizonyost beszélük több helyről, hogy titokban különféle nemzetségi fák készítésével foglalatoskodnak. Így akarják a' Thermopylánál elhullott háromszáz lacedemoni bajnok utódai ellenmondásaikkal (reclamatio) a' görög kormányt zavarba hozni; Epaminondas mellékörökösei igényt tartanak a' bajnok két leányának (így nevezé leuctrai és martinái két győzelmét) születés helyéhez; — Sokratesnek egy századágróli unokája sürgetve kéri, hogy nagy őse érdemeinek jutalmaul az athinai iskoláknál morális philosophia tanítójává neveztessek. Jugurtha örökösei Abdel Kadert a' franczia küldöttek kamrájánál mint bitorlót akarják bevádolni. Az orleansi szüz rokonai minden városi adó alól feloldoztatni kéri magukat az orleansi tanácstól; továbbá kívánják, hogy mint nemzeti őrség tagjai se tartozzanak a' hazának őrállással szolgálni. Hazánkban tudtunkkal eddig-elé nincsenek hasonló követelések.

Összintéség. — XVIII-ik Lajos, egy estve whiszteztvén, egyik partner által alázatosan figyelmeztetett, hogy hibásan vete kártyát. Lajos ellenkezőt állított, 's játékát hevesen védé. A' körülállott udvarnokok tiszteletteljesen hallgattak. E' közben Talleyrand herczeg a' terembe lépett. — „Jó, hogy jó herczeg — kiálta neki a' fejdelem — határozza-el, mellyikünknek van igaza?“ — „Engedjen-meg fölséged őszinteségemért: fölségednek nincs igaza.“ — „Uram, Isten! — mond a' király — hogyan ítélnél ön addig, míg a' do-logról értesítve nincs?“ — „Ha fölségednek igaza volna — felelé Talleyrand — az udvarnokok nem hallgattak volna.“

EMLEKMONDÁS.

V i t é z , f é l é n k .

A' vitézség

Tulajdon és természetes

Erkölcse minden férjfiúnak.

Ez által örzi, tartja, védi

Az ember, a' mi neki édes, drága, szent:
Éltét, magát, nemét, vagyonját.
Csak a' vitéznek áll erősen
Hazája és vallása a' veszélyben.
Észtől vezérelt szíve által lett ur
A' föld 's az állatok között a' férjfi.
A' gyáva, a' félénk —
Játéka minden zörrenő levélnek.

KISFALUDY SÁNDOR után —

A' c s ó k első szülöttje a' szerelemnek, 's anyjával együtt öregszik-meg.
Jámbor vendég gyanánt koczog; de csak hamar elfoglalja az egész házat.

KISFALUDY KÁROLY után Fejérváry.

A' költő élete egy kő és egy gyönyör; neki a' villám és sugár köl-
csönöz szárnyakat, hogy semmi szépség ne legyen elrejtve a' világban, hova
el ne jutna, 's mellyet magáévá ne tehetne. VAJDA után K. H. K. J.

N a g y s á g e' földön csak a' szivben van. Születés, nagy rang, birtok
és hatalom — mind ezek csupa földi muló dicsőségek, muló javak, mellyek
inkább vannak a' változó kényű szerencse birtokában, mint a' mienkben.

1829. Min. után Mukí Váczról.

Betűrejtvény.

B-vel — irásként — csak J á b e s vala nélküle eddig,
K s F-el különböz mindent, mi világi teremtmény.
Mond ugyan ezt H-val, 's egyiránt férjfit díszesít 's nőt.
R-rel példaadód munkára, közös szeretetre.
Hogy ha veszély közelít, Z-vel szüli a' köz ijedtség.
J-vel kór ajakát üli. V-vel evék vala hajdan —
Mint az írás szől — agg Sáránál égi személyek.

SZÜCS KÁROLY.

Előbbi rejtvény: MŰVÉSZ, FŰVÉSZ.

Figyelmeztetés. Végéhez közelgvén félévünk, figyelmeztettük a' t. olva-
sókat, hogy e' folyóiratnak közelítő második fél évi folyamatjára az előfizetés
már elfogadtatik. Tisztelettel kérjük ez uttal ismét pártfogóinkat, kik fél-
ben szakadás nélkül ohajtják venni az említett lapokat, hogy a' közelebbi
fél évre járandó folyamat iránt legalább június közepeig akár itt a' ki-
adónál akár a' cs. k. postahivatalokon méltóztassanak rendelkezni; mert a'
vidéki postákon későbbben tett rendelmények közönségesen olly későn küldet-
nek-fel a' pestbudai főpostahivatalokra, hogy (az illető borítékok nyomtatása
sem történhetvén-meg azonnal) az illy elkészt előfizetők félbenszakadás nél-
kül nem kaphatják-meg ohajtott hirlapjaikat.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul, a' Duna partján 114. sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.